

วิภัตตินาม ๑๔ ตัว

ลำดับ เอกวจนะ พหูวจนะ อายตนิบาต

กัตตา*
(ผู้ทำ)

ปฐมา (ที่ ๑) **สิ** **โย** อันว่า (อ.)

สิ และ โย เป็น ปฐมาวิภัตติ (วิภัตติที่ ๑)

อံ และ โย เป็น ทุตติยวิภัตติ (วิภัตติที่ ๒) ...

ความจริง “อันว่า” ไม่ใช่อายตนิบาต เพราะไม่ได้เชื่อมต่อคำใดๆ เข้าด้วยกัน ไม่มีในแบบไวยากรณ์ แต่ภายหลังมีการกำหนดให้แปลเพิ่มเข้ามาด้วย

อายตนิบาตฝ่ายพหูวจนะ มีคำว่า “ทั้งหลาย” ต่อท้าย เขียนย่อว่า “ท.” เช่น อ.ชน ท., ซึ่งบุรุษ ท.

กัมม*
(สิ่งที่ถูกทำ)

ทุตติยา (ที่ ๒) **อံ** **โย** **ซึ่ง, สู,** **ยัง,** สิ้น-ตลอด, กะ, เฉพาะ

การิตกัมม

กรณ
(เครื่องมือ)

ตติยา (ที่ ๓) **นา** **หิ** **ด้วย, โดย,** **อัน,** ตาม, **เพราะ,** มี-ด้วยทั้ง

อนภิหิตกัตตา

สัมปทาน
(ผู้รับมอบ)

จตุตถิ (ที่ ๔) **ส** **นั** **แก่, เพื่อ, ต่อ**

อปาทาน
(ที่ที่จากไป)

ปัญจมิ (ที่ ๕) **สุมา** **หิ** **แต่-จาก, กว่า,** **เหตุ/เพราะ**

สามีสัมพันธ
(ความเป็นเจ้าของ)

ฉัฏฐิ (ที่ ๖) **ส** **นั** **แห่ง-ของ,** **เมื่อ**

อนาทร

โอกาส
(สถานที่-เวลาที่ทำ)

สัตตมิ (ที่ ๗) **สมิ** **สุ** **ใน-ใกล้-ที่-ณ-บน,** **ครั้นเมื่อ,** ในเพราะ

ลักษณะ

อาลปน
(คำร้องเรียก)

อาลปนะ **สิ** **โย** **แนะ-ดูก่อน-ข้าแต่**

กตตุการก (ผู้ทำ)

- ผู้ทำ เป็นประธาน ‘สยกัตตา’ **ปฐมา.**

- ผู้ใช้ให้ทำ เป็นประธาน ‘เหตุกัตตา’ **ปฐมา.**

- ผู้ทำ ที่ไม่ได้เป็นประธาน ‘อนภิหิตกัตตา’ **ตติยา.**

กมมการก (สิ่งที่ถูกทำ)

- กรรม เป็นประธาน ‘วุดตกัมม’ **ปฐมา.**

- กรรม ที่ไม่ได้เป็นประธาน ‘อวุดตกัมม’ **ทุตติยา.**

- กรรมที่ถูกใช้ให้ทำ ‘การิตกัมม’ **ทุตติยา.**

กรณการก (เครื่องมือ/สิ่งที่ใช้ ในการทำ)

สัมปทานการก (ผู้รับมอบ/กรรมรอง) **จตุตถิ.**

อปาทานการก (ที่ที่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งแยกจากไป) **ปัญจมิ.**

โอกาสการก (สถานที่ทำ, เวลาที่ทำ) **สัตตมิ.**

* ในกัตตุวาจก
กัตตา-ผู้ทำ ลงปฐมาวิภัตติ
กัมม-กรรม ลงทุตติยวิภัตติ